

Domači glasovi

Steč. 2.

Lienz, sobota 5. januarja 1946.

Leto 2.

Podrobnosti o ljublj. procesu

O procesu, ki se je vršil 19. dec. v Ljubljani smo dobili še nekaj nadaljnjih podrobnosti. imena vseh obtožencev in pa glavne točke obtožnice, ki dovolj jasno kažejo, zakaj je moralo spet 17 slovenskih mož in fantov dati svoja življenja.

Okrožnemu "ljudskemu sodišču", ki je bilo sestavljeno iz predsednika dr. Baričevića Jožeta, prisodnikov Sotlerja Henrika, delavca, Kimovca Janeza, kmeta, nadomestnega prisodnika Sedeja Viktorja, delavca, ter tajnikov dr. Vlaha in Volgemunda, - sami "tovariši", ki so gotovo zelo podkovani v pravu! - je javni tožilec Slovenije major Stante Jernej - pomočnika sta mu bila major Simčič ter pomočnik javnega tožilca za okrožno mesto Ljubljana Repovž - "vložil obtožnico" zoper:

1. Köstla dr. Janka, pomoč. direktorja Pok. zavoda za nam. v Ljubljani,
2. Vrgona Brank, Ljubljana, novinarja,
3. Verbiča Dušana, Ljubljana, uradnika pivovarne Union, (ne Verbinc, kot smo pomotoma prvokrat poročali),
4. Alujeviča dr. Branka, biv. predsednika PDZ, iz Ljubljane,
5. Marinčiča Ivana, Ljubljana, gradbenega tehnika,
6. Dimnika ing. Stanka, Ljubljana, profesorja,
7. Lajovica Milivoja, Ljubljana, tovarnarja,
8. Vujoševića Djoka, Vrhnika, biv. akt. majorja jugosl. vojske,
9. Kukmana dr. Vladimirja, svetnika biv. Pokr. uprave, Lj.,
10. Rusa ing. Jožeta, Ljubljana, elektro. inž.,
11. Juvana Franca, Ljubljana, uradnika OUZD,
12. Kovača Pavla, Ljubljana, št. inženir vodnika v pok. domobr. poročnika,
13. Mateliča Miroslava, Ljubljana, trgovca,
14. Tonja Ivana, upravnika prometa Poštne hranilnice Lj.,
15. Zagorska Staneta, aktiv. oficirja biv. jugosl. vojske, pozneje domobr. poročnika,
16. Finca Milana, uradnika, Ljubljana,
17. Vojske dr. Karla, magistratnega uradnika, Ljubljana,
18. Jana dr. Branka, združnega revizorja, Ljubljana,
19. Klemencića Alfonza, prosta, duhovnika križarskega reda, Ljubljana,
20. Križaja Petra, domobr. kurata, Ljubljana,
21. Čerkovnika Franca, duhovnika iz St. Jerneja,
22. Savoro Jožeta, duhovnika, vodjo Vajeniškega doma v Ljubljani,
23. Bajca Jožeta, uradnika OUZD, pri "Be-ga" od 1942, Novo mesto,
24. Graparja dr. Staneta, referenta zdravstvenega oddelka, DMB, Ljubljana,
25. Goričana Henrika, duhovnika iz Ljubljane;
26. Peterlina Ernesta, domobr. podpolk., Ljubljana,
27. Križa Vladislava, domobr. majorja, Ljubljana,
28. Žekarja Martina, domobr. viš. narednika iz Lj.,
29. Pora Antona, pek. pomočnika iz Ljubljane,
30. Pora Jožeta, elektrotehnika, Ljubljana,
31. Rupnika Božidarja, učitelja za telesno vzgojo, Lj.,

32. Mehleta Vinka, Mala Stara vas - Grosuplje, kmetoval-
ca, pozneje domobranskega narednika,

33. Thuma Alfonza, trgovskega pomočnika, Ljubljana,

34. Rorman Jožeta, iz Gor.Mokrega polja, delavca, pozne-
je domobranca.

Vsi navedeni obtoženci so v zaporu razen dr.Vladimirja
Kukmana, ki se nahaja na prostosti.

Glavna krivda obtožencev je, "da so bili idejni pobudni-
ki in organizatorji Mihajlovičevega pokreta ter sodelavci z okupa-
torjem v Sloveniji". Kot obtožnica posebno poudarja za dr.Köstka
in dr.Vrčona, "so že takoj v začetku odklonili sodelovanje z OF."

Bili so obsojeni, ker niso komunisti, ker so vedeli kdo
stoji za OF in vodi vse njeno delovanje, ker so vedeli, kakšno ne-
srečo bo komunizem prinesel slovenskemu narodu, ker niso hoteli po-
koravati se poveljem, ki so prihajala iz Moskve ter od kominterne,
ker so se zavedali, da mora biti vse delovanje proti okupatorju v
skladu z navodili, ki so prihajala od edinega za to postavljenega
voditelja - generala Mihajloviča, ki je vse svoje delo organiziral
z vednostjo zaveznikov in sporazumno z londonsko vlado. Ta pa je
vedno dovolj razumljivo pokazala, da ne sodeluje z okupatorjem,
temveč nasprotno, da je vložila vse svoje moči za zmago nad naci-
fašističnimi zavejevalci.

Treba je pač "iztrebiti Anglofile in vse, ki niso hoteli
sodelovati z OF; posebno nevarna pa je reakcija". - Zaradi nje ko-
munisti menda nimajo noči, ko bi mirno spali, toliko skrbi jim pov-
zročja.

Dolžili so n.pr. dr.Vrčona, "da je organiziral četnike
na Primorskem le zato, da bi odcepili Primorsko od Jugoslavije in
da se mora sedaj zato Jugoslavija kljub zmagi še vedno boriti za
priključitev Primorske k Jugoslaviji". - Nočejo torej priznati, da
so sami krivi, če Jugoslavija ne dobi Primorske s Trstom, da so sa-
mi s svojimi "osvoboditeljskimi" metodami v Trstu in na Primorskem
sploh jasno pokazali zaveznikom svojo pravo legitimacijo in s tem
zapravili še tisti ugled, ki so ga še imeli pri njih.

Obsodili so 17 političnih delavcev na smrt. Padli so, ker
so bili zavedni Slovenci, ker so pravilno pojmovali osvobodilno bor-
bo in zato bili v stalni zvezi z zapadnimi zavezniki in - ker niso
bili komunisti!

"NOČEJO SPOŠTOVATI LJUDSKE OBLASTI"

Kot smo že poročali, so v Ljubljani pričeli z hudo gonjo
tudi proti redovom, posebno pa proti usmiljenim sestram.

"Naponi naše ljudske oblasti," tako piše Ljudska pravica,
"ki se je po osvoboditvi lotila tudi ureditve razmer v naših bolni-
šnicah so naleteli pri nekaterih usmiljenkah in duhovnih voditeljih
tega reda ne samo na nerazumevanje, ampak na odkrito sabotažo. Mi-
nistrstvo je hotelo povišati sestram plače in pri njih uvesti soci-
jalno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje. Obenem pa je ministrstvo
predlagalo, da bi sestre same, preko prednic urejevale službene stva-
ri direktno z upravo. Prednice pa tega predloga niso sprejele. Naj-
več zaslug za to odklonitev pa ima znani protiljudsko usmerjeni la-
zarist Contala, ki se šteje za nekakega duhovnega voditelja teh
usmiljenk.

Med tem so prišli oblastem na uho razni prekrški, ki jih
bo oblast morala kaznovati. V internem oddelku splošne bolnice so
nekatero sestre prinašale nemškimi in domobranskimi ujetnikom pri-
boljske in zdravila, ki jih sicer ni bilo niti za ranjene partiza-
ne. Iz ust teh sester so prihajale tudi govornice, ki so imele na-
men omajati zaupanje ljudstva v naše bolnišnice."

Razumljivo je, da je bilo vse to "ljudski oblasti" za-

dosten razlog, da so usmiljenke odpustili iz službe ter jih postavili na cesto. Vprašali bi pa tovarišico "ljudsko oblast", kako so "hoteli zvišati plačo in uvesti socialno, neugodno in pokojninsko zavarovanje"? Saj imajo usmiljenke to vse že zdavnaj, ko se sedanja "ljudska oblast" še rodila ni! Zanje je bilo precej bolj "socialno" poskrbljeno, kakor pa je predlagala ta "ljudska oblast".

In to: kje pa so dobile usmiljenke priboljške in zdravila, če jih niti za ranjene partizane ni bilo? Gotovo so tovariši od "ljudske oblasti" ranjenim partizanom namehjene priboljške sami spravili "na varno", zaradi predobrih priboljškov so pa potem morali vzeti še zdravila... Če pa je zaupanje ljudstva v bolnišnice omajano, naj rajši pregledajo svojo "ljudsko oblast", ker tam tičijo pravi vzroki za to "omajano zaupanje".

Naj nikar ne pitajo ljudi s takimi bedastočami in izmišljotinami, ki so tako debele, da se jim morajo sami smejati!

KOMUNISTIČNA OFENZIVA NAD NASIMI ROJAKI V AMERIKI. - Slovenski komunisti so začeli zadnje čase pravcato ofenzivo na naše rojake v Ameriki. Verjetno kot odgovor na naša pisma, ki smo jih tja pisali in ki so prišla potem "Ameriške domovine" v javnost in marsikatere mu našemu rojaku v Ameriki odprla oči. Zato zdaj iz Titovine v Ameriko kar dežujejo pisma, ki udrihajo po domobrancih in duhovščini. Vse govori samo o terorju in grozodejstvih domobrancev. Vse gnusobe, ki so jih povzročili Nemci ali Italijani, pripisujejo domobrancem. Cerkve slikajo kot kraje za mučenje partizanov itd... Pametni naši ljudje v Ameriki so spoznali, da je precej teh pisem napisanih v neki "partizanski kuhinji". So služaji, ko pišejo dolga in izvrstno sestavljena pisma neki ljudje iz Zbilj pri Smledniku, o katerih pravijo naši rojaki v Ameriki, ki jih osebno dobro poznajo, da znaajo komaj, komaj pisati.

PROTIKOMUNISTIČNI JUGOSLOVANI V ZDRUŽENIH DRŽAVAH so izročili amer. zun. ministrstvu spomenico proti terorju Titovega režima, kjer zlasti poudarjajo in dokazujejo, da Titove volitve niso bile svobodne. Sprejel jih je Byrnesov namestnik Acheson ter predsednik amer. zun. urada senator Conwolly.

MOLITE ZA NAS! Iz Ljubljane je prišlo pismo s sledečo vsebino: (datirano 14. XII. 1945).

Draga sestra! - Pri nas je strašno! Redovne družbe počasi in preračunjeno uničujejo, ter preganjajo njihove članice. Če moreš, kje povej! Iz dveh zavodov so jih že izgnali. Drugi čakajo strašne

ure. Tvoji za enkrat še v redu, sicer v skrbeh in strahu. Tvojega očeta trgovca so osvobodili za 200.000 din in to še ni vse. Najmlajši je zaprt, žena s hčerko bolna. Mama s svakinjo in otroci na cesti. Morda se jih kdo usmili, da dobe stanovanje v kleti. Stiskani od vseh plati. Samo Bog nam more pomagati. Molite, da vzdržimo v teh težkih dneh.

KOMUNISTIČNA GROZBEJSTVA. Pred Božičem so našli v kleti na partizanskem poveljstvu v Trstu nekaj nad 20 ljudi, komaj še napol živih. Med njimi je tudi ing. Vinko Košir, o katerem smo poročali, da so ga partizani ugrabili v Št. Vidu. Sedaj je v oskrbi angležev.

VSAKA PRETVEZA JIM JE DOBRA. V Ljubljani so zaprli okrog 90 uslužbencev "Navoda" (bišega "Prevoda") s pretvezo, da so pošiljali beguncem na Koroško hrano. Mi tu vemo, da je ta pretveza izmišljena, doma pa ta in oni morda le verjame. Tako se komunisti znajo iznebiti vseh ljudi, ki niso čisto njihovi, pod to ali ono pretvezo.

SPREMEMBA V NARODNI VLADI SLOVENIJE. - Ko smo že poročali so v Ljubljani odstaveli ministra za prehrano v narodni vladi Slovenije dr. Vavpotiča zaradi spekulacij in črne borze z živili. Kot dopolnilo javljamo tozadevni razglas, kot ga je objavil Slov. poročevalec: "Predsedstvo slovenskega narodno osvobodilnega

sveta je na predlog predsednika Narodne vlade Slovenije tovariša Borisa Kidriča razrešilo dr. Lada Vavpetiča funkcije ministra za trgovino in preskrbo ter postavilo za ministra za trgovino in preskrbo Toneta Fajfarja, dosedanjega ministra za gozdarstvo. Tone Fajfar je bil razrešen funkcije ministra za gozdarstvo. Za ministra za gozdarstvo je bil na predlog predsednika Narodne vlade Slovenije z ukazom predsedstva slovenskega narodno osvobodilnega sveta postavljen Janez Hribar, minister za kmetijstvo."

V LJUBLJANI imajo tudi "Vrhovno sodišče Slovenije". S posebnim odlokom - kakor poroča Ljudska pravica - je Slovenski narodno osvobodilni svet imenoval za člane in sosodnike tega sodišča sledeče tovariše: "dr. Heliodor Modica, pravnik iz Lj., za drugega podpredsednika Vrhovnega sodišča Slovenije; Jože Dolinšek, pravnik iz Trbovelj, za člana Vrhovnega sodišča Slovenije; Tone Dolinšek, delavec iz Lj., Ančko Hafner, partizanko in delavko iz Kranja; dr. Fran Novaka, zdravnik iz Ljubljane in Tone Hafnerja, kmet iz Ljubljane."

"MIHAJLOVIČ SE PRIPRAVLJA NA NAPAD". Pod gornjim naslovom prinaša "British Mornig News" z dne 3. I. 1946 sledeče poročilo dopisnika "United Press": "General Mihajlovič se z 70.000 možmi pripravlja na revolucijo, da vrže Titov režim v Jugoslaviji, tako piše "Stars an Stripes". Dopisnik pravi, da je preživel 5 dni z Mihajlovičem in njegovimi možmi, ki da so dobro hranjeni in dobro oboroženi, da pa živijo v zelo skromnih okoliščinah v maskiranih kočah po gorah. Tito je poslal 100.000 mož v gore pred dvema mesecema, da bi ujele Mihajloviča. Pravijo pa, da je Mihajlovičeva osebna varnost zasigurana zaradi vzajemnega sodelovanja vsega prebivalstva v gorah, ki je ostalo zvesto kralju Petru. Ljudje pošljejo takoj obveščevalce k Mihajlovičevim prednjim stražam, kakor hitro se približa kak tujec."

V ZAGREBU so zaprli nadškofovega tajnika Sariča in več duhovnikov, katere dolžijo, da so v škofijski pisarni blagoslovili

prapor, ki da so ga poslali "Križarjem" v gozdove. Dalje jih dolžijo, da so vodili pisarno za dopisanje z inozemstvom ter da so spravljali "reakcionarje" čez mejo. - Tudi na Hrvaškem "ljudska sodišča uspešno delujejo". Tako so obsodili na smrt tudi prof. Stjepana Kramarja, kateheta na zagrebškem učiteljsku.

NEKAJ JE PA LE. Kakor poroča socialistični dnevnik "Die Neue Zeit" z dne 4. januarja 1946 bo britanska poročevalska služba od nedelje 6. januarja dalje - da ugodni želji mnogih koroških Slovencev - prinašala radijske oddaje v slovenskem jeziku. Celovski radio bo dnevno od 20.15 ure do 20.20 ure prenašala radijsko oddajo v slovenskem jeziku. - Kakor bodo naši koroški vojaki prav gotovo zelo veseli zaradi teh radijskih oddaj, je to vendar malo. Pregovor pa pravi: "Iz malega raste veliko.", zato upamo, da bodo koroške Slovence kmalu razveselili z novimi umestnimi ukrepi!

TUDI NAŠI AKADEMIKI V GRADCU izdajajo svoj list. Slovenski akademiki v Gradcu so začeli izdajati list "Slovenska misel". Prva številka je izšla 8. dec. in prinaša predvsem članke verske vsebine. Ražgibanosti naših akademikov smo zelo veseli in jo toplo pozdravljamo.

"PODRTI KRIŽ" V LIENŠKEM TABORISCU. V lienskem taborišču so te dni dvakrat igrali Rosovo igro v štirih dejanjih "Podrti križ". G. župnik Kristanc L., ki jo je režiral, je znal s samimi kmečkimi ljudmi - nekateri izmed njih so bili zdaj še prvič na odru - igro podati res občuteno in globoko doživeto. Čisti dobiček obeh predstav je šel za slovenske akademike v Gradcu.

POROKA V LIENŠKEM TABORISCU. Preteklo nedeljo sta se v lienski taboriščni kapeli poročila g. Intihar Pavel iz Ljubljane in gđc. Bogataj Stanislava iz Račeve pri Vrhniki. Mlademu paru želimo obilo božjega blagoslova.

KDOR IMA KNJIGO; Kmet - "Delajmo jaslice", ali pa ve, kje bi se dobila, ga prosimo, da jo posodi za nekaj časa. Odda naj jo v naši upravi.